

DEMOS
HELSINKI /

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Vehreä metropolimme -seutustrategian toimeenpanon arvionti

Raportti 15.1.2025

Sisällysluettelo

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Johdanto	3
Yhteenveto	4
Näin työ tehtiin	5
Yleisvaikutelma ja merkittävyys	6
Vaikuttavuus ja toimeenpano	7
Onnistuminen tulevaisuudessa	12
Syötteet seuraavan strategian valmisteluun	14
Kokoava tarina: Ihmisen kokoinen metropoli	16
Seutuyhteistyön tekijöiden näkemyksiä	20
Asukasraadin näkemykset	36
Seutufoorumien näkemykset	46

Tampereen kaupunkiseutu arvioi Vihreä metropolimme 2040 -strategian toimeenpanon onnistumista yhteistyössä Demos Helsingin kanssa. Työn tarkoituksena oli selvittää eri ryhmien näkemyksiä siitä kuinka seutustrategiaa on pantu toimeen sekä miten se linkittyy seutuyhteistyön pitkään kaareen. Työ koostui kyselyistä seutuyhteistyön tekijöille, asukasraadille ja seutufoorumille sekä tulosten analysoinnista ja laadullistamisesta.

Tämä raportti analysoi tuloksia ja tulkitsee niitä suhteessa Tampereen kaupunkiseudun pidempijänteiseen seutuyhteistyöhön ja yhteiskunnallisen kehityksen johtamiseen muuttuvassa toimintaympäristössä.

Työn toteutti Demos Helsinki ja siitä vastasivat Otto-Wille Koste ja Kaisa Schmidt-Thomé.

Yhteenveto

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseutu on onnistunut hyvin Vihreä metropolimme -strategian toimeenpanossa. Strategia on seudun näköinen ja rakentuu paikallisista vahvuuksista. Strategia asettuu selkeästi seutuyhteistyön jatkumoon ja ottaa kantaa sen perinteisiin tehtäviin kuten maankäytön ja liikenteen yhteensovittamiseen sekä elinvoiman kehittämiseen. Seutustrategia sanoittaa myös uusia teemoja, kuten kansainvälisyys ja sinivihreys, jotka ovat nousseet laajemmin kaupunkikehityksen agendalle strategian lanseerauksen jälkeen.

Seutuyhteistyön tekijät pitävät seutustrategiaa onnistuneena ja kunnianhimoisena. Sen nähdään ohjanneen kohtuullisen hyvin kuntien toimintaa. Erityisesti teemojen Lumoava arki ja Fiksu kasvu edistämässä on onnistuttu hyvin. Maailmalle auki -teeman edistäminen ei ole onnistunut samalla tasolla. Kyseisen teeman tärkeyttä seutuyhteistyön tulevaisuuden kannalta ei myöskään nähdä yhtä tärkeänä kahteen muuhun verrattuna. Seutuyhteistyön tekijöiden, asukasraadin ja seutufoorumien näkemykset olivat pitkälti samansuuntaisia.

Näin työ tehtiin

Työ alkoi strategian toimeenpanon arviointikyselyllä. Demos Helsinki laati kyselyn pohjan ja kysymykset, ja seututoimisto toimitti sen vastaajajoukolle (seututyöryhmät, KJK ja SH) sekä vastasi viestinnästä ja muistutuksista. Kyselyajan päätyttyä Demos Helsinki analysoi vastaukset.

Kysely lähetettiin 19.9.2024 ja se oli auki 21.10.2024 saakka. Vastauksia tuli yhteensä 24. Jokaisesta jäsenkunnasta saatiin vähintään yksi vastaus yhteistyössä mukana olevalta kuntaedustajalta. Pienten kuntien vastausprosentti oli suurin, kun taas Tampereen edustajilta saatiin vain viisi vastausta. Kyselyssä oli sekä avoimia kysymyksiä että numeerisia arviointikysymyksiä. Kyselyn osioita olivat: a) taustatiedot ja lämmittelykysymys, b) seutustrategian merkitys, c) seutustrategian toimeenpano, d) seutuyhteistyön tulevaisuus ja e) seutuyhteistyön risut ja ruusut.

Asukasraadın kysely lähetettiin seutustrategian laatimiseen osallistuneelle 8 hengen asukasraadille. Siihen saatiin kuusi vastausta. Asukasraadın kysely oli hieman lyhyempi ja keskittyi seutustrategian ja toimenpiteiden tärkeyteen kaupunkiseudun kannalta. Asukasraadille järjestettiin myös keskustelutilaisuus, jossa tulokset käytiin läpi yhdessä keskustellen. Seutufoorumin yhteydessä osallistujilta kysyttiin strategisten toimenpiteiden tärkeydestä sekä kerättiin ajatuksia teemoista, jotka tulisi ottaa huomioon strategian päivityksessä. Myös nämä vastaukset on huomioitu tässä dokumentissa omissa osioissaan.

Analyysin rakenne on seuraava

- Yleisvaikutelma ja merkittävyys
- Vaikuttavuus ja toimeenpano
- Onnistuminen tulevaisuudessa
- Syötteet seuraavan strategian valmisteluun

Yleisvaikutelma ja merkittävyys

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

“Tampereen kaupunkiseutu on kasvattanut vetovoimaansa, ja seutustrategia on ollut yhtenä isona vaikuttajana siihen, että kaupunkiseutu yhtenäisenä alueena kehittyy.”

- Vastaja N1, Tampere

Kyselyyn vastanneet arvostivat Tampereen kaupunkiseudun vahvaa vetovoimaa ja kasvua ja näkivät, että alueen kehitys jatkuu dynaamisena osin myös seutuyhteistyön ansiosta. Seutustrategia on koettu erittäin tarpeelliseksi (keskiarvo 4.4, asteikolla 1-5) ja varsin kunnianhimoiseksi (keskiarvo 4.1), ja sen toteutuksen arvioidaan edenneen melko määrätietoisesti (keskiarvo 3.7). Se on toiminut myös kuntien oman toiminnan tukena (keskiarvo 3.6). Strategisten kärkien toimeenpanon arvioitiin edenneen varsin hyvin. Toimeenpanossa kansainvälisyys-kärki piti perää, mikä on ymmärrettävää, sillä se on teemana uusi seutuyhteistyössä.

Seutustrategian selkeyttä ja toteutettavuutta kiiteltiin vastauksissa. Strategiaa kuvataan mm. eheäksi kokonaisuudeksi, jolla on perustellut teemat. Vastajien sanoituksia hyödyntäen: strategia on “aito ja nojaa seudun piirteisiin”, ja sillä on “selkeä rakenne ja hyvin muotoiltu sisältö”. Se on myös “toteutumiskelpoinen, mutta maltillinen”. Strategian hyväksymistä kaikissa kunnissa pidettiin myös merkityksellisenä:

“Vaikkakin natisten, niin se on hyväksytty kaikissa kunnissa.”

- Vastaja N2, Kangasala

Seutustrategia kuvaa seutuyhteistyötä, joten on luontevaa, ettei sen tuki oman kunnan toiminnalle nouse muiden keskiarvojen tasolle. On kuitenkin hyvä huomata, ettei kukaan tuo vapaan palautteen puolella esiin, että oman kunnan toiminta olisi ristiriidassa seutustrategian kanssa. Voi olla, että jos olisi kysytty myös “Onko seutustrategia linjassa oman kuntasi toiminnan kanssa?”, vastaukset olisivat voineet olla erilaisia.

Vaikuttavuus ja toimeenpano

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

“Toiminut hyvin seutuyhteistyön perustana. Tavoitteet eri tyyppisiä kuin aiemmin, toteutus vaatii aikaa, strategia tarjoaa pohjaa myös jatkovuosille.”

- Vastaja N3, Tampere

Seutustrategian vaikuttavuutta arvioitaessa kukin vastaaja sai valita vain enintään kolme parhaiten paikkansapitävää vaihtoehtoa.

Oikealla olevassa listassa näkyy, että strategian vaikuttavuudessa erottui kolmen kirkas kärki. Nämä kolmen teemaa liittyvät keskeisesti seutuyhteistyön pitkäaikaisiin tavoitteisiin, joten on luonnollista, että ne ovat kärjessä. Kun kolmen kärjestä oli niin vahva jaettu näkemys, pesäerosta muihin asioihin tuli varsin suuri.

Arvio kertoo hyvää seutuyhteistyön onnistumisesta. Myös asukasraadin vastauksissa kolmen kärki oli sama.

Kolmen kärki

- Strategia rakentaa kuntarajatonta kaupunkiseutua. (19/23 vastausta)
- Strategia tuo kaupunkiseudulle kilpailuetua muihin kaupunkiseutuihin nähden. (18/23 vastausta)
- Strategia auttaa varautumaan tulevaisuuteen. (13/23)

Muut

- Seutustrategia auttaa vastaamaan kaupungistumisen tuomiin haasteisiin. (4/23)
- Strategia edesauttaa siirtymää kohti resurssiviisautta ja hiilineutraaliutta. (4/23)
- Strategia vaalii luontoa ja kaupunkiseudun sinivihreän verkoston lumovoimaa. (4/23)
- Strategia tukee arjen kansainvälisyyttä ja monikielisyyttä. (2/23)
- Strategia nostaa seudun asukkaat ja asukasosallisuuden voimavaraksi. (2/23)

Strategian toimeenpanossa on kokonaisuutena onnistuttu hyvin tai vähintään kohtuullisesti. Strategisten kärkien saamien numeeristen arvioiden keskiarvot ovat:

- Lumoava arki – asukkaille läheinen 3,8
- Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne 3,5
- Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue 3,1

Toimeenpanon osalta kansainvälisyys sai matalimmat pisteet. Se on sikäli ymmärrettävää, että se tuotiin strategiaan uutena teemana muiden teemojen ollessa perinteisempiä. Myös kansainvälisyyden alateemojen, kansainvälinen asemointi, arjen kansainvälisyys ja maahanmuutto, tärkeys seutuyhteistyön tulevaisuuden kannalta jäi muita alateemoja alhaisemmaksi (sijat 8-10/11). Toki marginaalit ovat pieniä.

Alateemojen saamat keskiarvot, kysyttäessä miten tärkeitä strategian teemat ovat seutuyhteistyön tulevaisuuden kannalta olivat

Lumoava arki – asukkaille läheinen

- Asuminen ja asuinympäristö 4,5
- Liikkuminen ja lumovoima (siniviherverkosto) 4,3
- Palvelut ja hyvinvointi 4,3
- Asukaskokemus ja osallisuus 3,8

Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

- Kestävä ja kuntarajaton kasvu 4,1
- Elinkeinojen kehittäminen 4,7
- Työvoima ja osaaminen 4,3
- Yritysten houkuttelu 4,5

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

- Kansainvälinen asemointi 3,9
- Arjen kansainvälisyys 3,9
- Maahanmuutto 4,0

Asukasraati puolestaan arvioi, miten tärkeitä strategian teemat ovat Tampereen kaupunkiseudun kannalta. Tulokset ovat samansuuntaisia muiden vastaajien kanssa, mutta arjen näkökulma kiilaa keskiarvoissa kärkipaikalle. Strategisten kärkien keskiarvot ovat:

Lumoava arki – asukkaille läheinen

- Asuminen ja asuinympäristö 4,7
- Liikkuminen ja lumovoima (siniviherverkosto) 4,5
- Palvelut ja hyvinvointi 4,8
- Asukaskokemus ja osallisuus 4,0

Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

- Kestävä ja kuntarajaton kasvu 4,7
- Elinkeinojen kehittäminen 4,2
- Työvoima ja osaaminen 4,3
- Yritysten houkuttelu 4,3

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

- Kansainvälinen asemointi 4,0
- Arjen kansainvälisyys 3,9
- Maahanmuutto 3,9

Erityisesti maahanmuutto on ollut pinnalla yhteiskunnallisessa keskustelussa, koska Suomen kasvu on riippuvainen maahanmuutosta. Tampereen kaupunkiseutu eroaa muista kaupunkiseuduista siinä, että merkittävä osa sen kasvusta on tullut maan sisäisestä muuttoliikkeestä. Vuonna 2022 nettomaahanmuutto oli kuitenkin 2 509 henkilöä eli huomattavasti enemmän kuin kertaakaan viimeisen 30 vuoden aikana (ks. [tilannekuva](#)). Nettomaahanmuuton merkitys kasvanee myös Tampereen kaupunkiseudulla. Vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla maan sisäisen muuttovoiton rooli väestönkasvussa oli kuitenkin edelleen maahanmuuttoa suurempi (ks. [väestökatsaus](#)).

“Kansainvälinen arki, monimuotoisuus lisääntyy halusimme tai ei.”

- Vastaaaja N4, Pirkkala

Kansainvälisyyden teema on strategian myötä ohjannut seututoimiston työtä, ja toimisto on panostanut teemaan esimerkiksi luomalla kansainvälisyyden skenaariot. Moni kyselyyn vastannut ottikin kantaa kansainvälisyyden ja maahanmuuton rooliin strategiatyössä. Yhden vastaajan mielestä strategia on epäonnistunut huomioimaan kuntien *“erilaiset tilanteet ja ehkä asenteet ja näkökulmat maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen”*. Toisaalta samainen vastaaja tärkeänä panostaa asiaan jatkossa:

“Kansainvälistymisen kasvussa onnistuminen rikastuttaa seutukuntaa, mutta on tärkeää huolehtia että huomioimme ja tartumme sen tuomiin haasteisiin ratkaisukeskeisesti ja proaktiivisesti.”

- Vastaaaja N5, Tampere

Vihreän sävyjen kirjo on kasvanut kaupunkikehityksessä viime vuosien aikana merkittävästi. Luonnon ja sen monimuotoisuuden itseisarvo on erotettu virkistysarvoista ja esimerkiksi EU:n ennallistamisasetuksen mukanaan tuomat tavoitteet korostavat entisestään luonnon ja kaupunkien yhteensovittamisen tärkeyttä tulevaisuuden suunnittelussa. Kasvun käänköpuoli on entistä enemmän esillä.

Kuntarajattoman kaupunkiseudun rakentaminen on ollut seutuyhteistyön keskeisimpiä tavoitteita. Se nähtiin myös seutustrategian suurimpana onnistumisena, eli asioita on tehty oikein. Toisaalta oli kiinnostavaa, että vaikka rajattomuutta pidetään arvossa, sen toteutus kuitenkin joiltakin osin sakkaa. Alateemana sen tärkeys oli "vain" 4.09 (vain kansainvälisyyden kokonaisuus ja asukaskokemus ovat tämän alla). On vaikea sanoa, onko kuntarajattomuudessa onnistuttu jo niin hyvin, että muut teemat kiilavat sen edelle, vai onko ajassa jotain, joka laskee teeman pisteitä.

Kun kysyttiin, missä mielessä seutustrategia on kenties epäonnistunut, osa vastauksista liittyi elinvoimakysymyksiin.

"Yritysten ja elinvoiman jakautumisessa seudullisesti".

- Vastaja N6, Orivesi

"Seutustrategiasta huolimatta arjessa kuntien välinen kilpailu ja päätöksenteon kulttuurien erot näkyvät."

- Vastaja N1, Tampere

Rajattomuuden kompastuskiviä voisi tulla esiin etenkin kilpailtaessa investoinneista. Kaupunkiseudun eteläisen alueen maankäytön ja liikenteen kehittäminen sekä sinne osoitettavat teollisuusalueet toteutuisivat tällä tietoa kuitenkin kolmen kunnan alueelle "ristillisenä" tasajakona. Näin kompasteluilta voitaisiin välttyä.

Onnistuminen tulevaisuudessa

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Seuraavalla strategiakaudella seutuyhteistyön on vastaajien mukaan tärkeä onnistua luottamuksen rakentamisessa ja yhteistyön jatkon turvaamisessa niukkojen resurssien vallitessa. Kuten yksi vastaaja kirjoittaa: *“Pitää löytää liima”* kaupunkiseudun pitämiseksi yhtenäisenä. Mitä syvempään kurimukseen kuntatalous joutuu, sitä suuremmaksi kasvanee kiusaus mennä oman kunnan etu edellä.

Kyselyn valossa seutuyhteistyön tärkeimpiä tehtäviä ovat jatkossakin seudullisen kilpailukyvyn turvaaminen, työvoima ja osaaminen sekä yritysten houkuttelu. Kysymykset kiteytyvät siihen, että seutu on vetovoimainen ja pystyy tarjoamaan hyviä elinympäristöjä asukkailleen ja kilpailukykyisiä sijainteja yrityksille. Vetovoiman lisäksi tarvitaan pito- ja lumovoimaa, jotka saavat ihmiset rakastumaan seutuun ja asettumaan sinne elämään. Erityinen lumovoiman lähde seudulla on sen sinivihreä verkosto, jonka vahvistamista toivotaan jatkossakin.

Tärkeitä onnistumisia seuraavalle strategialle olisivat:

“Kv. asiat, työvoiman saatavuus, tasapainoinen ja priorisoitu aluekehitys asukkaat ja yritykset huomioiden”

- Vastaja N7, Ylöjärvi

“Merkittävien infra- ja teollisuusinvestointien saaminen”

- Vastaja N8, Ylöjärvi

“Siniviheryhteyksiin on tärkeää panostaa (sekä luonto että virkistys huomioiden)”

- Vastaja N9, Pirkkala

Seutuyhteistyön jatko on osin jo paalutettu paitsi strategiaan myös erilaisiin sopimuksiin. [MAL-sopimusten](#) uusimman kierroksen maalin saamista pidettiin kyselyssäkin tärkeänä saavutuksena. Myös [yhteistoimintasopimuksilla](#), joiden kautta Tampereen kaupunki hoitaa tiettyjä tehtäviään yhteistoiminnassa muiden Pirkanmaan kuntien kanssa, on merkityksensä kokonaisuudessa.

Kun tarkastelee Tampereen kaupunkiseudun yhteistyön [tuloksia](#) ja suhteuttaa niitä muuhun Suomeen (ks. [Kuntaliitto 2023](#)), on ilmeistä, että Tampereen kaupunkiseudulla on onnistuttu monessa asiassa, ja etteivät muut suuret kaupunkiseudut ole läheskään yhtä pitkällä. [Turun kaupunkiseutu](#) on pyrkimässä peesiin mutta Tampereen kaupunkiseudulla on vuosikymmenten etumatka.

Tiikon opinnäytetyön ([2023](#)) mukaan “Turun kaupunkiseudulle vuonna 2022 perustetun kuntayhtymän toimintamalli perustuu paljolti Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän toimintamalliin ([Sundman 2021b](#)).”

Syötteet seuraavan strategian valmisteluun

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Vastaajilta kerättiin ajatuksia uusista strategisista avauksista kuluvaan ja tulevaan strategiakautta silmällä pitäen. Vastauksissa korostui, että monin paikoin tulee jatkaa jo aloitettua hyvää työtä. Osassa kommentteja korostuu tarve löytää uutta virtaa seutuyhteistyöhön ja rakentaa luottamusta kaupunkien kesken etenkin resurssien vähetessä. Muita mainittuja asioita ovat muun muassa vetovoiman ylläpito, yritysten ja kansainvälisten osaajien houkuttelu sekä kansainvälisyys, sinivihreän säilyttäminen ja kehittäminen, Mal-kokonaisuuden vieminen eteenpäin.

Myös asukasraadista löytyi samoja teemoja. Heidän vastauksissaan korostuivat ymmärrettävästi sujuvan arjen teemat, kuten viheralueiden, kestävän liikkumisen ja palveluiden saavutettavuus. Kuten yksi vastaaja kiteytti, säilyminen ”ihmisen kokoisena metropolina”.

Myös seutufoorumien avauksissa korostuvat samankaltaiset asiat. Eniten mainintoja saivat: Kestävyys, turvallisuus ja hyvinvointi, kansainvälisyys ja työvoima, segregaaation ehkäisy sekä kestävä liikenne, raideliikenne ja saavutettavuus.

Jatkuvuuden lisäksi ehdotukset heijastelevat toimintaympäristön muutoksia. Etenkin turvallisuuden nousu yhteiskunnallisen kehityksen keskiöön on tapahtunut nopeasti viimeisten vuosien aikana. Seutustrategiaa laadittaessa se oli vielä verrattain marginaalinen. Turvallisuuden kautta tarkastellaan monia osa-alueita, kuten teollisuus, liikenne ja logistiikka, sekä energia ja huoltovarmuus. Tampereen seudulla etenkin turvallisuusklusteri sekä Pirkkalan lentokenttä ovat keskeisiä. Yksi asukasraatilainen nosti tärkeäksi teemaksi arjen perusturvallisuuden, joka on yhteiskunnallisten uudistusten ja leikkausten myllerryksessä uhattuna. Teemana se linkittyy kiinteästi myös hyvinvoinnin teemaan, joka nousi muissakin vastauksissa tärkeänä kokonaisuutena.

Jos turvallisuus oli nykyistä strategiaa valmistellessa odottamaton teema, on teemoja, jotka eivät vielä kyselyiden vastauksissa juuri nousseet esiin, mutta jotka voivat nousta keskeisiksi tulevan strategiakauden aikana. Esimerkkejä tällaisista teemoista ovat:

- Lähidemokratia ja osallisuuden muotojen parantaminen
- Energiaomavaraisuus ja lokaali energiantuotanto
- Segregaation ja yhteiskunnallisen eriarvoistumisen ehkäisy
- Luonnonympäristöjen käyttötarkoitusten tarkentaminen virkistykseen, ennallistamiseen sekä elonkirjon tarpeiden mukaisesti
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Kokoava tarina: Ihmisen kokoinen metropoli

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Ihmisen kokoinen metropoli

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun kuntien välinen yhteistyö on Suomen mittakaavassa ainutlaatuista. Yhteistyön tuloksena on pystytty madaltamaan kuntarajoja ja tekemään todeksi tavoitetta kuntarajattomasta kasvusta. Yhteistyö on tuonut kaupunkiseudulle kilpailuetua verrokkeihin nähden, mikä on näkynyt selvästi viime vuosien kasvuluvuissa ja yleisenä positiivisena vireenä. Seutuyhteistyön pitkälle hiotut rakenteet mahdollistavat kuntien tehokkaan yhteistyön sekä sitoutumisen seutuyhteistyöhön. Seutuyhteistyön suunnat kiteytetään seutustrategiassa, joka valmistellaan yhteistyössä ja hyväksytään erikseen jokaisessa kunnassa. Nykyinen seutustrategia on onnistunut hyvin yhteisen tahtotilan määrittelyssä. Se jatkaa sekä hyväksi havaittua toimintaa että tekee osuvia uusia avauksia.

Strategiassa nimetyt seutuyhteistyön uudet avaukset ovat olleet kaukaa viisaita. Teemat kuten sinivihreys ja maahanmuutto ovat teemoja, jotka olivat strategiaa laadittaessa vasta nousemassa laajempaan keskusteluun ja kaupunkikehityksen strategisille agendoille.

Niiden ottaminen mukaan seutustrategiaan on antanut Tampereen kaupunkiseudulle hyvää etumatkaa asioihin varautumiseen. Seututoimiston roolin voi nähdä paitsi yhteistyön organisoinnin ja rakenteiden kotipesänä myös seudun sisäisenä tulevaisuustoimistona, joka tuo uusia asioita agendalle ja selvityksiä niiden tueksi. Tämän puolesta puhuu myös se, että seutustrategian keskeisenä onnistumisena nähdään, että se auttaa varautumaan tulevaisuuteen.

Seuraava tehtävä seutuyhteistyössä on varmistaa, että kuntien väliselle yhteistyölle löytyy uusia mahdollisuuksia seudun kilpailukyvyn ylläpitämiseksi. Kasvavaa kakkua on helpompi jakaa, kun kaikki osapuolet ovat tyytyväisiä. Tämä tarkoittaa vahvaa edunvalvontaa kansallisesti sekä aktiivista otetta kansainvälisissä asioissa.

Visiona vihreä metropoli

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Seutustrategia on kestänyt aikaa hyvin ja sanoitukset tuntuvat yhä tuoreilta. "Vihreä metropolimme" onnistuu kiteyttämään kaupunkiseudun tahtotilan ja todellisuuden vetävällä tavalla. Tampereen kaupunkiseudusta halutaan ihmisen kokoinen metropoli, jossa on jopa puolelle miljoonalle asukkaalle tilaa elää viihtyisästi lähekkäin mutta vihreyttä vaarantamatta.

Vihreyden sävyjä on monta, eivätkä ne aina välttämättä ole täydellisessä sopusoinnussa. Valtatie 3:n oikaisu on herättänyt huolta viheralueiden pirstaloitumisen vuoksi, mutta toisaalta se mahdollistaa uusien työpaikka-alueiden luomisen keskeisille sijainneille, alueille joihin voi sijoittua esimerkiksi vihreän siirtymän teollisuutta. Kasvun kääntopuolet ovat aina haastavia ja yhteensovittavaa riittää.

Seutustrategia tunnistaa, että monien kaupunkiseudun yritysten toimintasäde on jo globaali, ja että kansainvälisiä yhteyksiä syntyy koko ajan lisää myös esimerkiksi korkeakoulujen kautta. Erikokoiset tapahtumat kohdistavat katseita kaupunkiseudulle tehden seutua tutuksi uusille kansainvälisille yleisöille. Matka maailmankuuluksi kaupunkiseuduksi ei ole mahdoton, mutta sitä on vielä jäljellä. Kotimaassaan Tampereen kaupunkiseutu on hyvin suosittu, ja siltä pohjalta myös kansainvälistä mainetta on hyvä kerryttää.

Kaupunkiseudulla luotetaan yhteistyön voimaan. Sitä voimaa seutustrategiaan kirjattu sukupolvia yhdistävä kestävä siirtymä toteutuakseen todella tarvitseekin. Systemisten muutosten tekeminen vaatii sekä rohkeutta että malttia. Toiveikkuteen on kuitenkin aihetta, sillä lumoavan arjen, fiksun kasvun ja maailmalle avoimen kaupunkiseudun rakentamisessa on otettu edistysaskeleita.

Rajaton kaupunkiseutu

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Kaupunkiseutua on tietoisesti ja tuloksellisesti rakennettu kuntarajattoman seudun ajatuksella. Ihmisten arjen tai yritysten toiminnan perspektiivistä ei pitäisi olla väliä minkä kunnan alueelle kukin päättää sijoittua. Kuntarajattoman kaupunkiseudun rakentaminen katsotaan keskeisimmäksi tekijäksi, johon seutustrategia on vaikuttanut. Toisaalta se ei vastaajien arvioissa nouse tärkeimpien asioiden listalle seudun tulevaisuuden kannalta. Onko niin, että tosipaikan tullen muut teemat saattavat sittenkin saada enemmän toimintaa taakseen?

Kuntarajattoman seudun selkärangkaa on vahvistettu ja se on vahvistumassa edelleen, kun yhdyskuntarakenteen eheyttä on paalutettu rakennesuunnitelmalla, joka kantaa strategian kanssa samaa nimeä. Rakennesuunnitelma on myös keskeinen dokumentti seudun MAL-sopimuksen taustalla. Kuntarajattoman seudun merkitys korostuu seudun tiivistyessä. Kasvun suunnat ovat rajatummat, joten uudet kehitysalueet kasvavat rajojen yli.

Seudulla on tästä jo Vuoreksen ja Lamminrahkan kaltaisia esimerkkejä ja tulevaisuudessa kehittynee työpaikka-alue Tampereen, Pirkkalan ja Lempäälän risteykseen.

Erityisesti maahanmuutto on ollut pinnalla yhteiskunnallisessa keskustelussa, koska Suomen kasvu on riippuvainen maahanmuutosta. Tampereen kaupunkiseutu eroaa muista kaupunkiseuduista siinä, että merkittävä osa sen kasvusta on tullut maan sisäisestä muuttoliikkeestä. Nettomaahanmuuton merkitys kasvanee myös Tampereen kaupunkiseudulla.

Seutustrategiaa on kiiteltä kansainvälisyyden teemojen nostamisesta yhteistyöhön. Samalla palautteessa todetaan, että kotouttamisen kehittämisessä on seudulla vielä tekemistä. Onko myös kauempaa tulleen mahdollista löytää sen toimivan ja lumoavan arjen ääreen ja oppia arvostamaan niitä laatutekijöitä, jotka osaltaan houkuttelevat juurtumaan ja kertomaan seudusta muillekin? Ollaanko seudulla avarakatseisia ja kunnioittavia, ja osataanko kunnissa kääntyä tulokkaiden puoleen heitä koskevissa asioissa?

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Seutuyhteistyön tekijöiden näkemyksiä

Kooste kyselyn vastauksista

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Kysely seutuyhteistyön tekijöille

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Työ alkoi seutuyhteistyön tekijöille (seututyöryhmät, KJK ja SH) suunnatulle kyselyllä. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 24.

Jokaisesta kunnasta saatiin vähintään yksi vastaus. Pienten kuntien vastausprosentti oli suurin, kun Tampereelta saatiin vain viisi vastausta. Kyselyssä oli sekä avoimia kysymyksiä että numeerisia arviointikysymyksiä. Kyselyn osioita olivat: a) taustatiedot ja lämmittelykysymys, b) seutustrategian merkitys, c) seutustrategian toimeenpano, d) seutuyhteistyön tulevaisuus ja e) seutuyhteistyön risut ja ruusut.

Vetovoima ja kasvu

Tampereen kaupunkiseudun vetovoima ei tunnuttu laantuvan, vaan koko kaupunkiseutu kasvaa tällä hetkellä.

Kehitys jatkuu, vaikkakin keskuskaupunkivetoisesti :)

Kasvu ja houkuttelevuus

Dynaamisuus!

Kasvuorientaatio

Vahva vetovoima

Kehittyvä seutu

Kasvu, keskeisten investointien eteneminen, vetovoima.

Yhteistyö ja hyvä vire

Hyvä seudullinen yhteistyö ja maltillinen kasvu

Yhteistyö, hyvä vire

Hyvä seutuyhteistyö, positiivinen imago, kehittäminen, asukkaiden hyvinvointi

MAL-sopimuksen neuvotteluiden maaliin saaminen ja ratikan rakentaminen.

MAL 5. sopimus on saatu paketoitua. Seutu kasvaa ja kehittyä kovaa vauhtia

Positiivinen yleisvire, vaikka ajat ovat osin haasteelliset. Yhteistyö toimii hienosti monella rintamalla.

Hyviä asioita tapahtuu

Vahva asema ja vetovoima Suomen sisäisessä muuttoliikkeessä, aktiivisesti isoissa vihreän siirtymän hankkeissa mukana oleminen

Kasvu ja joukkoliikenteen kehittyminen

Joukkoliikenne

Asukasluvun kasvu, uudet yritykset, vetovoimaiset tapahtumat

Väestönkasvu, tekemisen meininki, vahva osaamisperusta, kansainvälistyminen

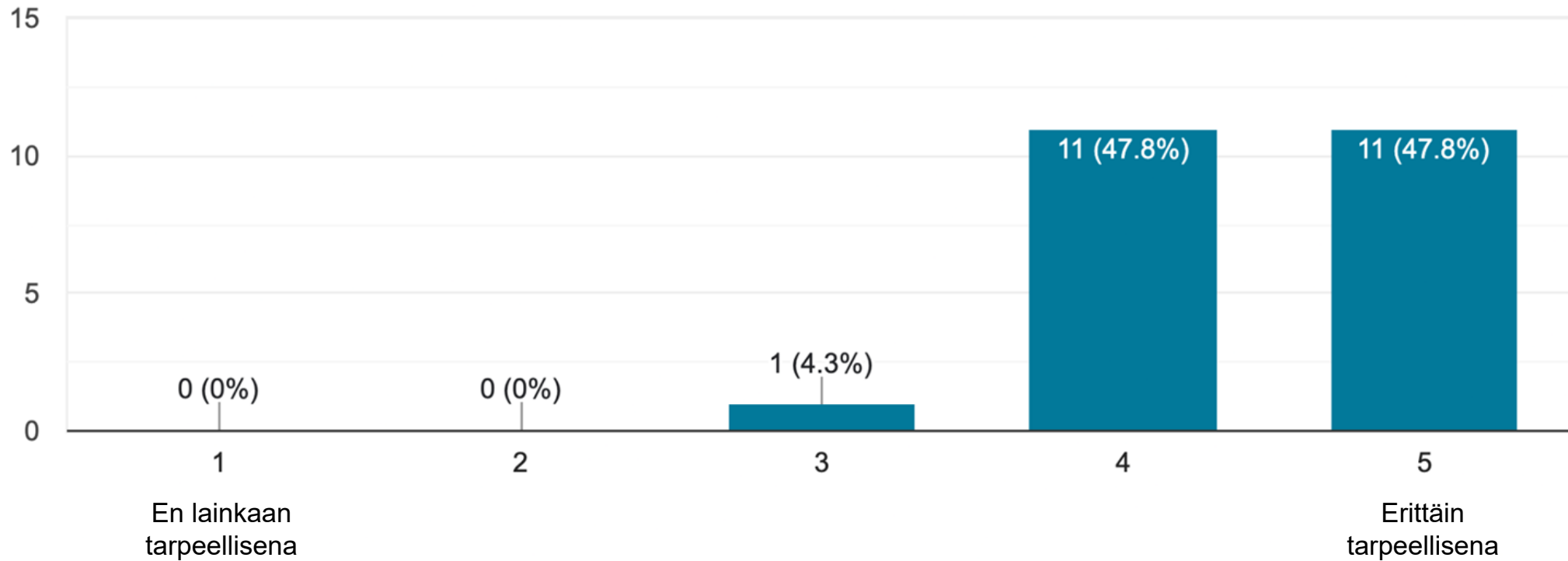
Maauimala, runsas koulutus- ja kulttuuritarjonta, vireä työllisyyspalvelujen kehittäminen, vehreys ja metsät

Tampereen asemakeskuksen tulevaisuus valoisa.

Seutustrategian tarpeellisuus

Miten tarpeellisena pidät seutustrategiaa?

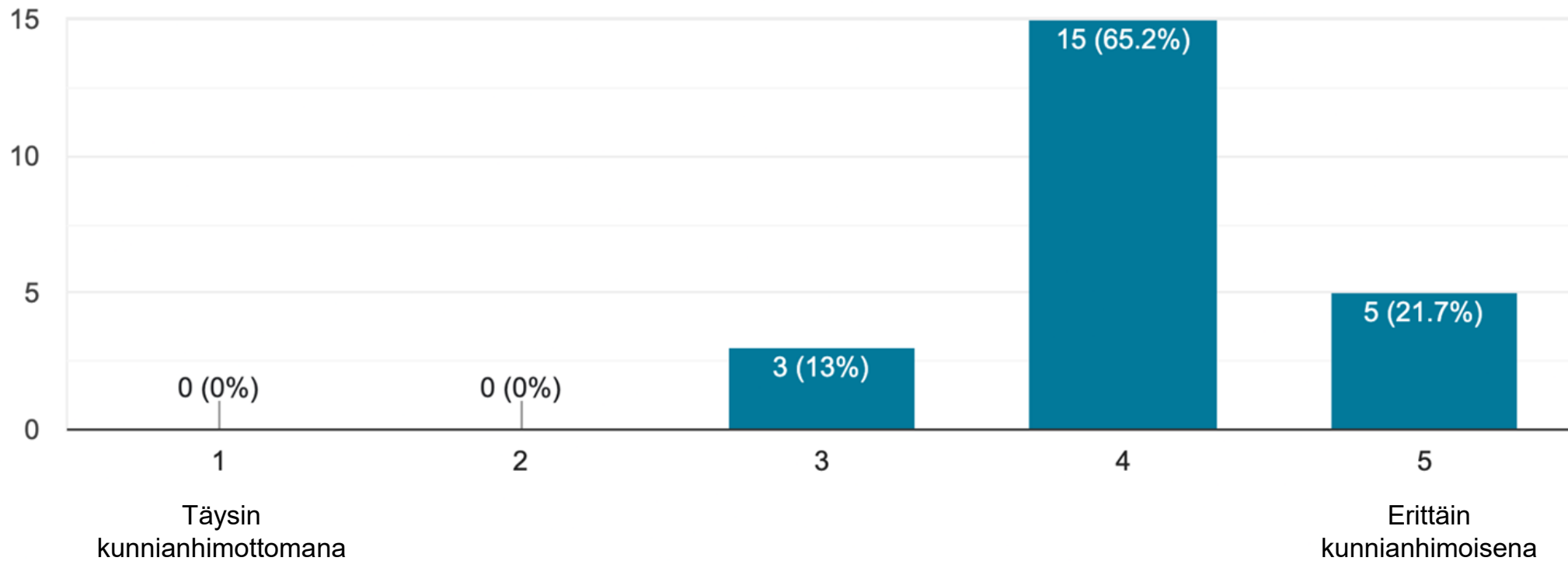
23 responses Keskiarvo 4.43

Seutustrategian kunnianhimoisuus

Miten kunnianhimoisena pidät seutustrategiaa?

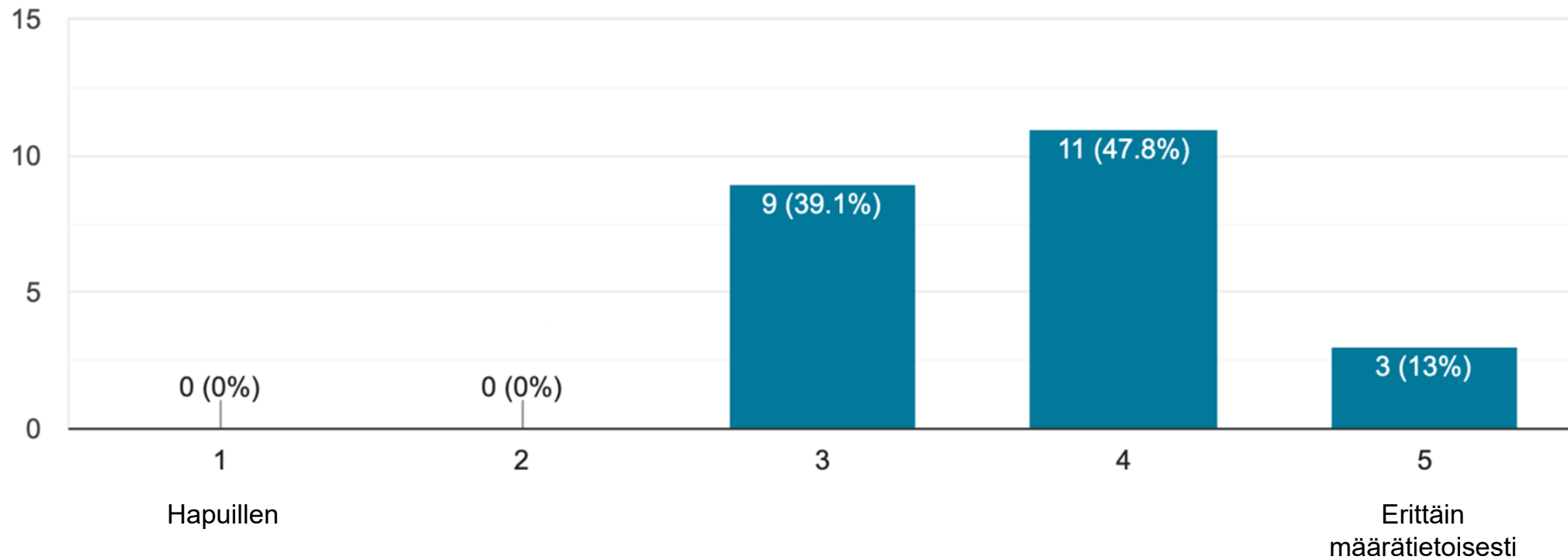
23 responses Keskiarvo 4.09

Toimeenpanon määrätietoisuus

Kuinka määrätietoisesti strategiaa on pantu toimeen?

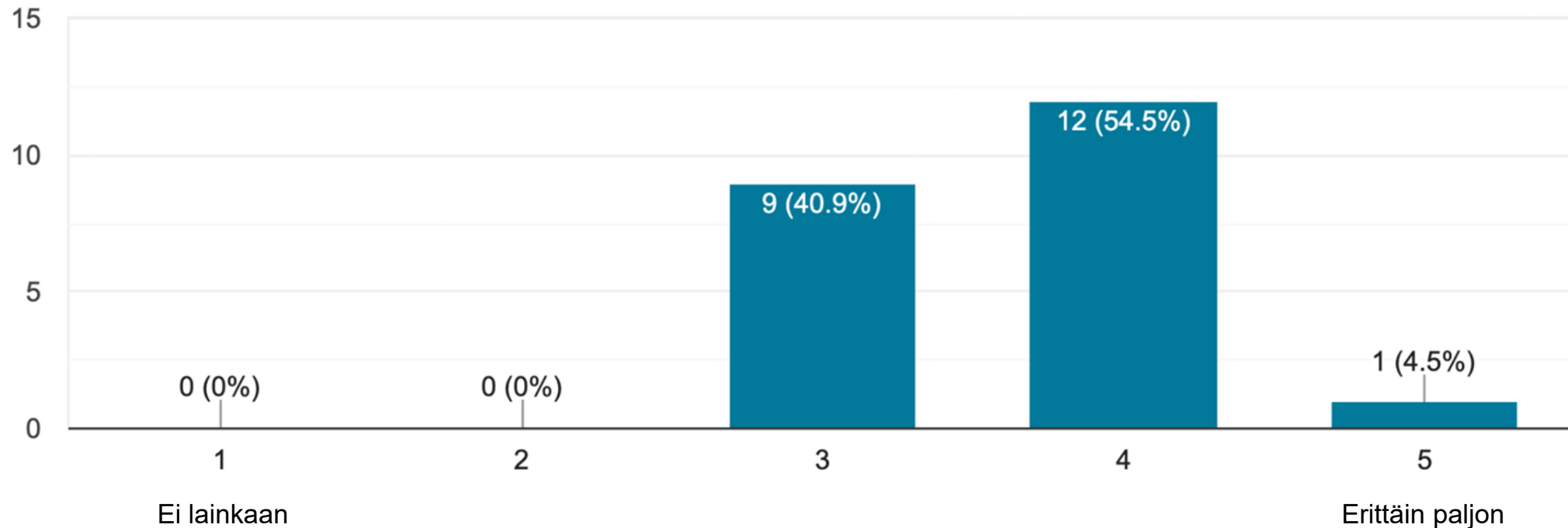
23 responses Keskiarvo 3.74

Seutustrategian tuki oman kunnan toiminnassa

Kuinka paljon seutustrategia on tukenut oman kuntasi toimintaa?

22 responses Keskiarvo 3.64

Mihin seutustrategia on vaikuttanut eniten?

Kolmen kirkas kärki:

- Strategia rakentaa kuntarajatonta kaupunkiseutua (19).
- Strategia tuo kaupunkiseudulle kilpailuetua muihin kaupunkiseutuihin nähden (18).
- Strategia auttaa varautumaan tulevaisuuteen (13).

Keskikasti:

- Seutustrategia auttaa vastaamaan kaupungistumisen tuomiin haasteisiin. (4)
- Strategia edesauttaa siirtymää kohti resurssiviisautta ja hiilineutraaliutta. (4)
- Strategia vaalii luontoa ja kaupunkiseudun sinivihreän verkoston lumovoimaa. (4)

Vähiten vaikutusta:

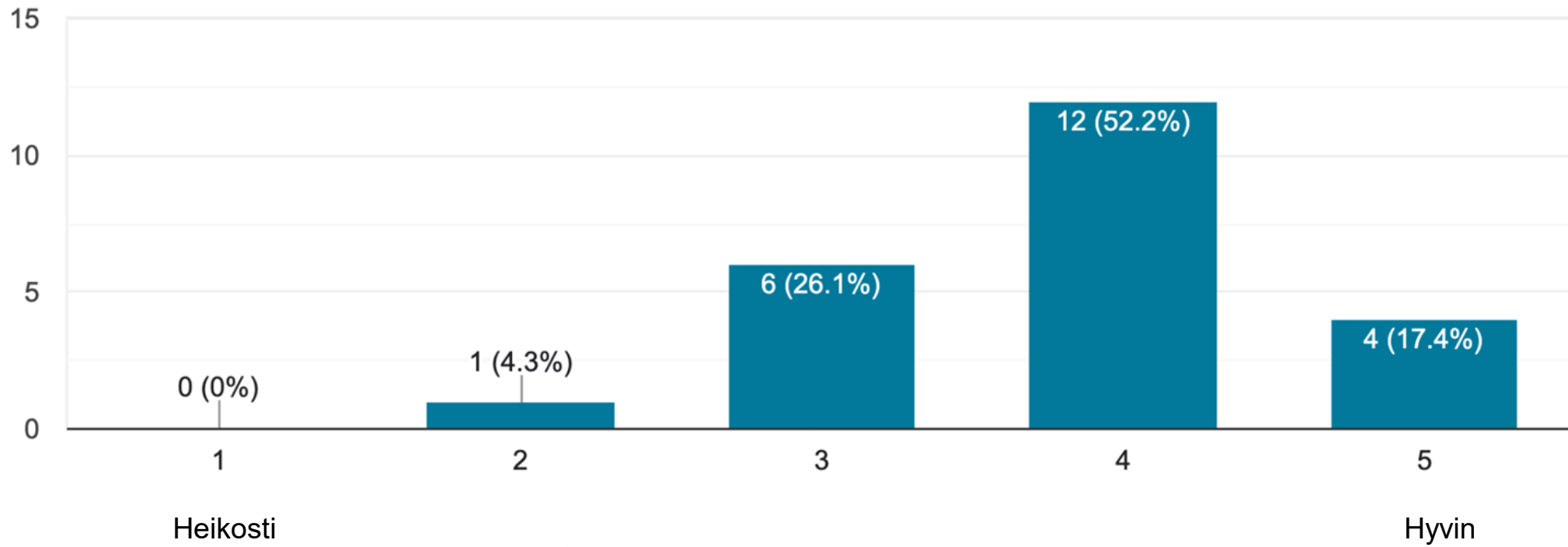
- Strategia tukee arjen kansainvälisyyttä ja monikielisyyttä. (2)
- Strategia nostaa seudun asukkaat ja asukasosallisuuden voimavaraksi. (2)

Kuinka Lumoava arki – asukkaille läheinen teeman edistämisessä on onnistuttu?

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

23 responses Keskiarvo 3.83

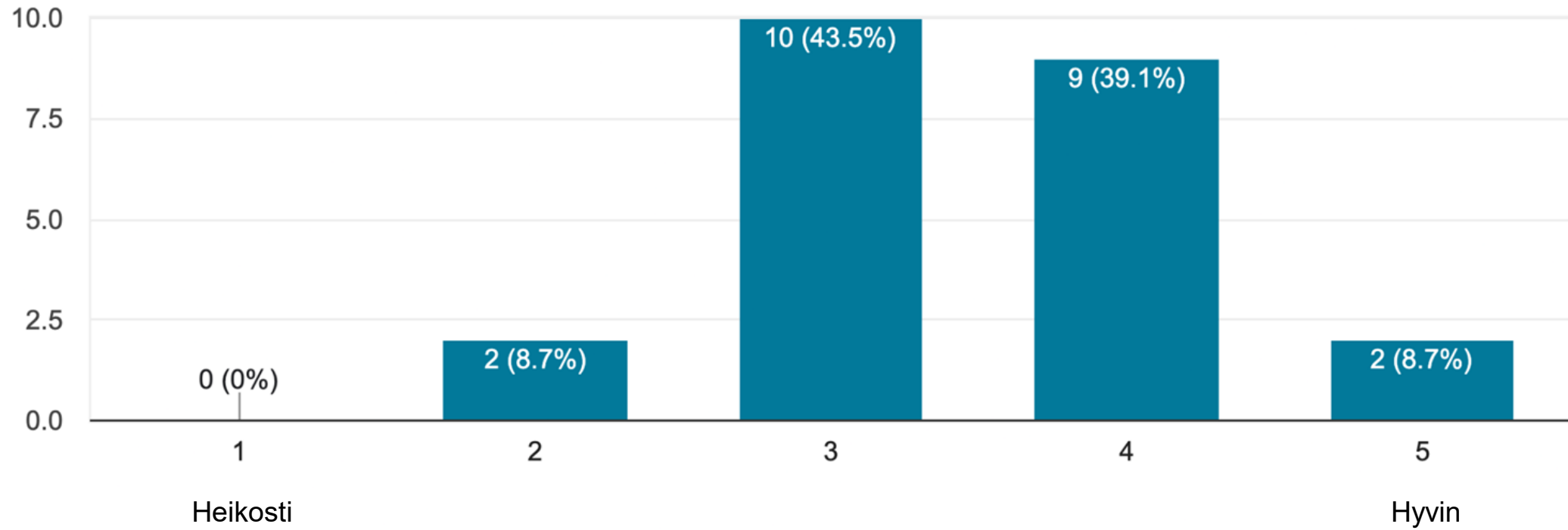

Kuinka Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne- -teeman edistämisessä on onnistuttu?

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

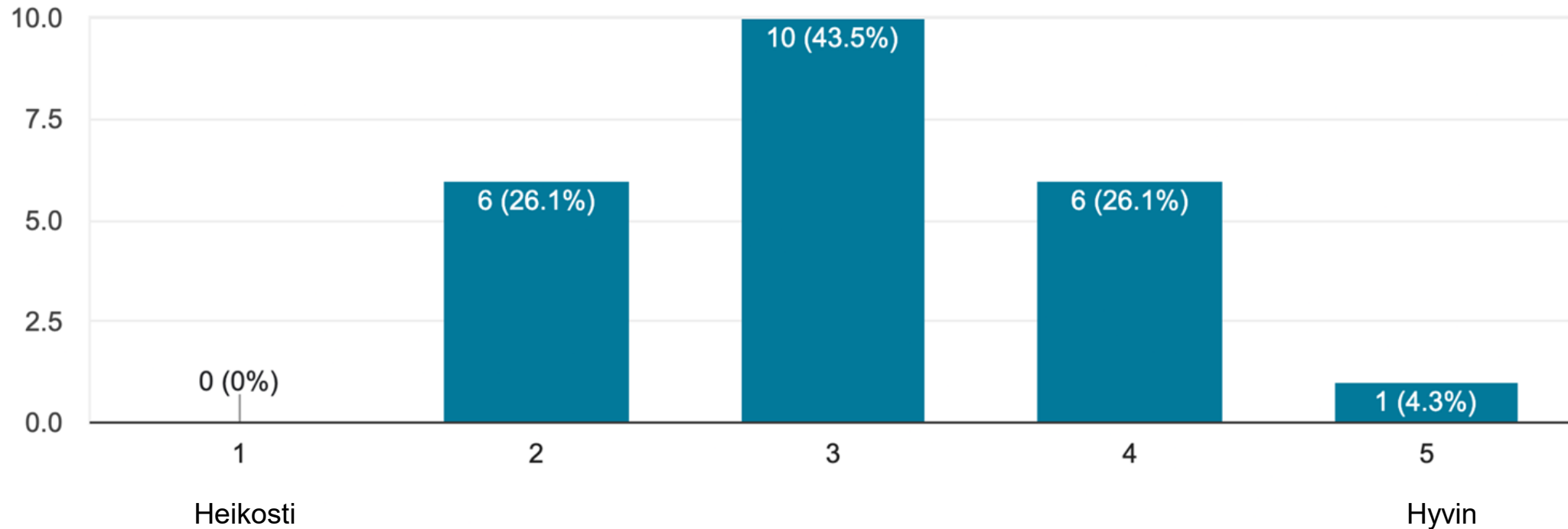
23 responses Keskiarvo 3.48

Kuinka Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue -teeman edistämisessä on onnistuttu?

23 responses Keskiarvo 3.09

Miten tärkeitä strategian teemat mielestäsi ovat seutuyhteistyön tulevaisuuden kannalta?

Lumoava arki – asukkaille läheinen

Asuminen ja asuinympäristö **4.5**

Liikkuminen ja lumovoima (siniviherverkosto) 4.3

Palvelut ja hyvinvointi 4.4

Asukaskokemus ja osallisuus 3.8

Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

Kestävä ja kuntarajaton kasvu 4.1

Elinkeinojen kehittäminen **4.7**

Työvoima ja osaaminen 4.3

Yritysten houkuttelu **4.5**

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

Kansainvälinen asemointi 3.9

Arjen kansainvälisyys 3.9

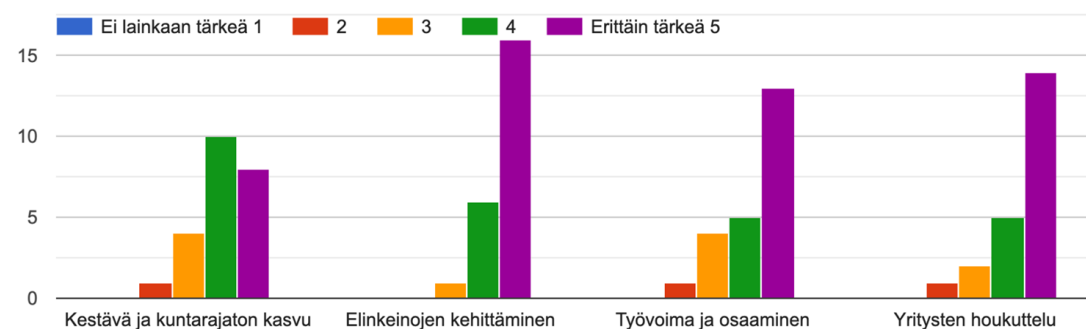
Maahanmuutto 4.0

(sama kuin edellisellä sivulla, tässä jakaumat) Teemojen tärkeys seutuyhteistyön tulevaisuuden kannalta

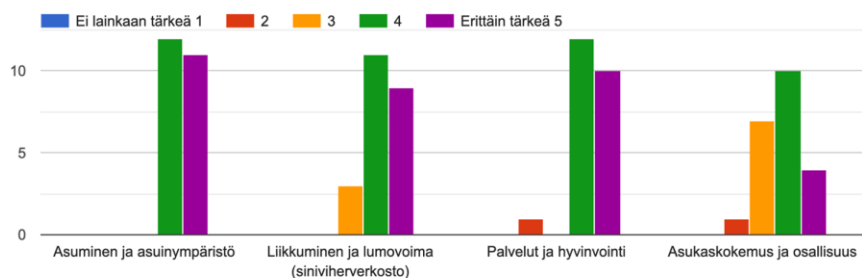

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

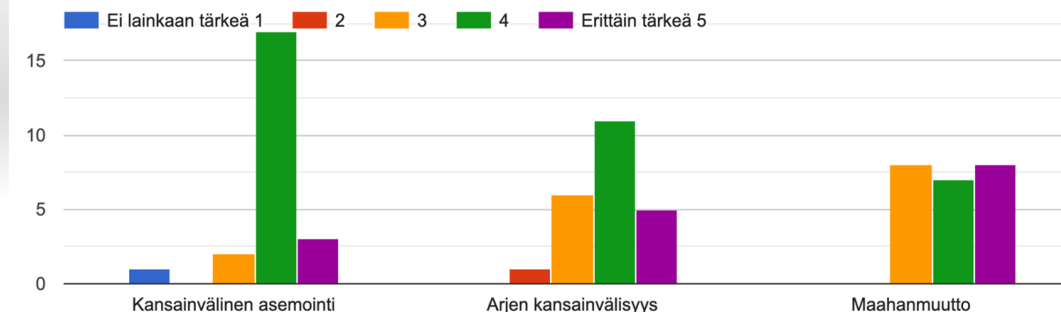
Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

Lumoava arki – asukkaille läheinen

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

3.10.2024

Missä mielessä voit pitää Vihreä metropolimme -strategiaa erityisen onnistuneena?

Strategia on...

- **“aito** ja nojaa seudun piirteisiin”
- **“eheä kokonaisuus** jolla on perustellut **teemat**”
- **“toteutumiskelpoinen**, mutta maltillinen”
- **“onnistunut kansainvälisyyden** ennakoinnissa”
- **“hyväksytty** kaikissa kunnissa vaikkakin natisten”

Strategialla on

- **“selkeä rakenne** ja hyvin muotoiltu **sisältö**”
- **“nostettu avaintemoja** keskusteluun”

- **“Tampereen kaupunkiseutu on kasvattanut vetovoimaansa, ja seutustrategia on ollut yhtenä isona vaikuttajana siihen, että kaupunkiseutu yhtenäisenä alueena kehittyy.”**
- Strategia **“mahdollistaa seudun asukkaille turvallisen asumis- ja työympäristön kestäväällä tavalla. Rajat eivät ole esteenä hyvälle toiminnalle ja kehittämiselle.”**
- Strategia **“on toiminut hyvin seutuyhteistyön perustana. Tavoitteet eri tyyppisiä kuin aiemmin, toteutus vaatii aikaa, strategia tarjoaa pohjaa myös jatkovuosille.”**

Missä seutustrategia on kenties epäonnistunut?

Petrattavaa strategiassa ja sen toimeenpanossa:

- **“Tunnettuutta** voi parantaa viestinnän ja osallisuuden keinoin.”
- “Seudullisen **toimeenpanon puute** osassa tavoitteita”
- **“Toteutus vielä kesken”**
- “Kansainvälinen näkökulma on jäänyt vieraaksi.”
- Epäonnistunut “yritysten ja elinvoiman jakautumisessa seudullisesti”

Huolia, joihin ei ole vastattu:

- **“Kaupunkivihreä** vähenee Treella, viihtyisyys vähenee.”
- “Siniviheryhteyksiin on tärkeää panostaa (sekä luonto että virkistys huomioiden)”
- “Pirkkalan **lentokentän** vaisu tilanne.”
- **“kotoutumisen yhteistyössä on tekemistä”**

3.10.2024

Vaikuttavuutta ei riittävästi:

- “Seutustrategiasta huolimatta arjessa **kuntien välinen kilpailu** ja päätöksenteon kulttuurien erot näkyvät.”
- **Kansainvälistyminen** koko seutukunnalla, erilaiset tilanteet ja ehkä asenteet ja näkökulmat kunnissa maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen

Missä seutuyhteistyön on seuraavan strategiakauden aikana tärkeää onnistua?

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Aikaansaannokset **elinvoiman ja kansainvälisyyden** suhteen

- “Kv. asiat, työvoiman saatavuus, tasapainoinen ja priorisoitu aluekehitys asukkaat ja yritykset huomioiden”
- “Yritysten ja kansainvälisten osaajien houkuttelu, lentoyhteyksien turvaaminen, junaliikenteen kehittäminen, veto- ja pitovoima asumiseen myös kouluttautumisen jälkeen.”
- “Merkittävien infra- ja teollisuusinvestointien saaminen”
- “Työpaikat ja osaaminen sekä yritysten toimintamahdollisuudet seudulla. Hyvät palvelut toimivat asukkaiden pitovoimana. Kansainvälinen arki, monimuotoisuus lisääntyy halusimme tai ei.”
- “Kansainvälistymisen kasvussa onnistuminen rikastuttaa seutukuntaa, mutta on tärkeää huolehtia että huomioimme ja tartumme sen tuomiin haasteisiin ratkaisukeskeisesti ja proaktiivisesti.”

Yhteistyö:

- “**Luottamuksen rakentamisessa** edelleen kuntien kesken.”
- “Pitää löytää **liima** mikä pitää seudun yhtenäisenä.”
- “Seudullisen **yhteistyön jatkon turvaaminen** resurssien kuivuessa kasaan.”
- Kärkiteemat löydettävä ja niistä viestittävä paremmin.

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Asukasraadin näkemykset

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Asukasraadın näkemykset

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Asukasraadın kysely lähetettiin seutustrategian laatimiseen osallistuneelle asukasraadille. Siihen saatiin kuusi vastausta. Asukasraadın kysely oli hieman lyhyempi ja keskittyi seutustrategian ja toimenpiteiden tärkeyteen kaupunkiseudun kannalta. Asukasraadille järjestettiin myös keskustelutilaisuus, jossa tulokset käytiin läpi yhdessä keskustellen.

Asukasraadilta saatiin yhteensä kuusi vastausta ja niissä korostuivat samankaltaiset teemat kuin seutuyhteistyön tekijöiden kyselyssä. Erona voi mainita, että asukasraadın palautteessa painottui enemmän arjen näkökulma, kuten palveluiden, liikenteen ja viheralueiden saavutettavuus sekä hyvinvointi.

Ilonaiheita kaupunkiseudulla

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

määrätietoinen kasvu

dynaamisuus

yhteistyö
kuntien kesken

virkeys

elinvoima

ratikka

joukkoliikenne

maaseudun
aktivoiminen

uudet
yritykset

lentokentän
yhteydet

kevyen liikenteen
väylät

uudet asukkaat

vetovoima

viher- ja luontoalueet

kiinnostavuus

urheilupaikat

Mihin asioihin seutustrategia on mielestäsi vaikuttanut eniten?

Kolmen kärki:

- Strategia rakentaa kuntarajatonta kaupunkiseutua (4).
- Strategia auttaa varautumaan tulevaisuuteen (4).
- Strategia tuo kaupunkiseudulle kilpailuetua muihin kaupunkiseutuihin nähden (3).

Keskikasti:

- Strategia vaalii luontoa ja kaupunkiseudun sinivihreän verkoston lumovoimaa. (2)
- Seutustrategia auttaa vastaamaan kaupungistumisen tuomiin haasteisiin. (1)
- Strategia edesauttaa siirtymää kohti resurssiviisautta ja hiilineutraaliutta. (1)
- Strategia tukee arjen kansainvälisyyttä ja monikielisyyttä. (1)

Ei valintoja:

- Strategia nostaa seudun asukkaat ja asukasosallisuuden voimavaraksi. (0)

Miten tärkeitä strategian teemat mielestäsi ovat Tampereen kaupunkiseudun kannalta?

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

Kestävä ja kuntarajaton kasvu **4.7**

Elinkeinojen kehittäminen 4.2

Työvoima ja osaaminen 4.3

Yritysten houkuttelu 4.3

Lumoava arki – asukkaille läheinen

Asuminen ja asuinympäristö **4.7**

Liikkuminen ja lumovoima (siniviherverkosto) **4.5**

Palvelut ja hyvinvointi **4.8**

Asukaskokemus ja osallisuus 4.0

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

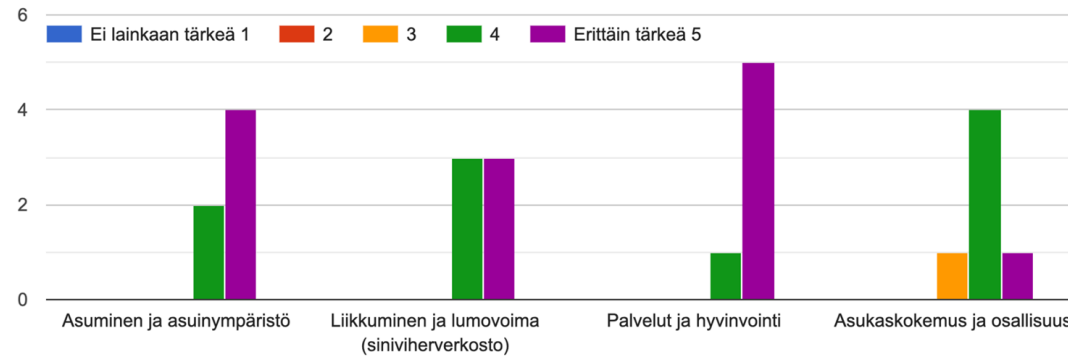
Kansainvälinen asemointi 4.0

Arjen kansainvälisyys 3.8

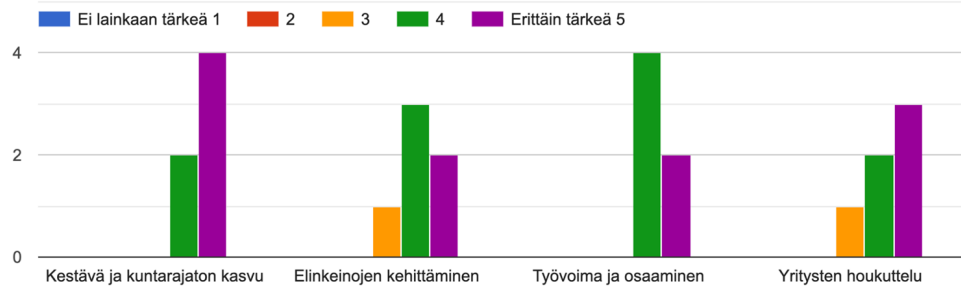
Maahanmuutto 3.8

(sama kuin edellisellä sivulla, tässä jakaumat)
 Miten tärkeitä strategian teemat mielestäsi ovat Tampereen kaupunkiseudun kannalta?

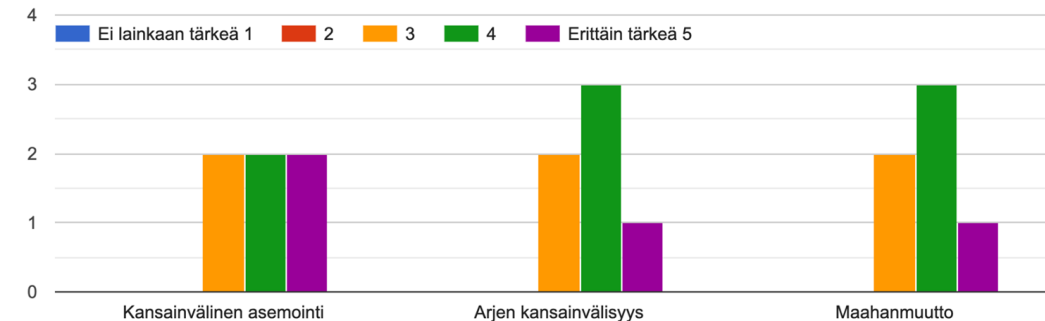
Lumoava arki – asukkaille läheinen

Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

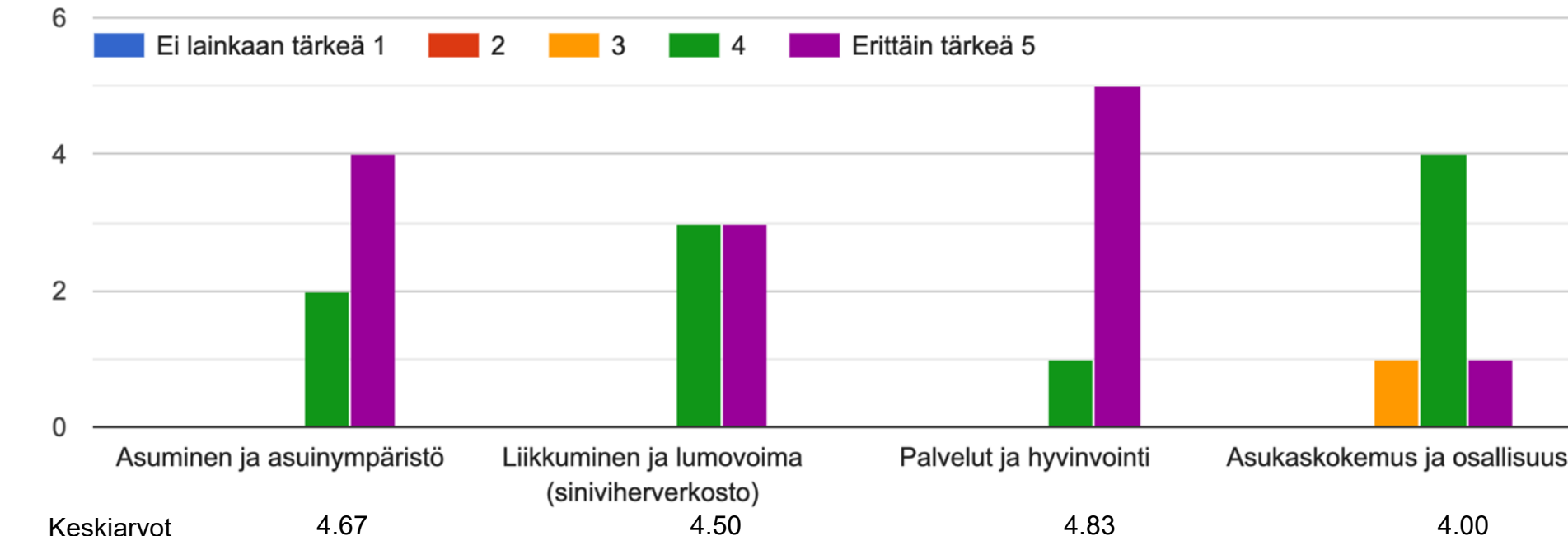

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

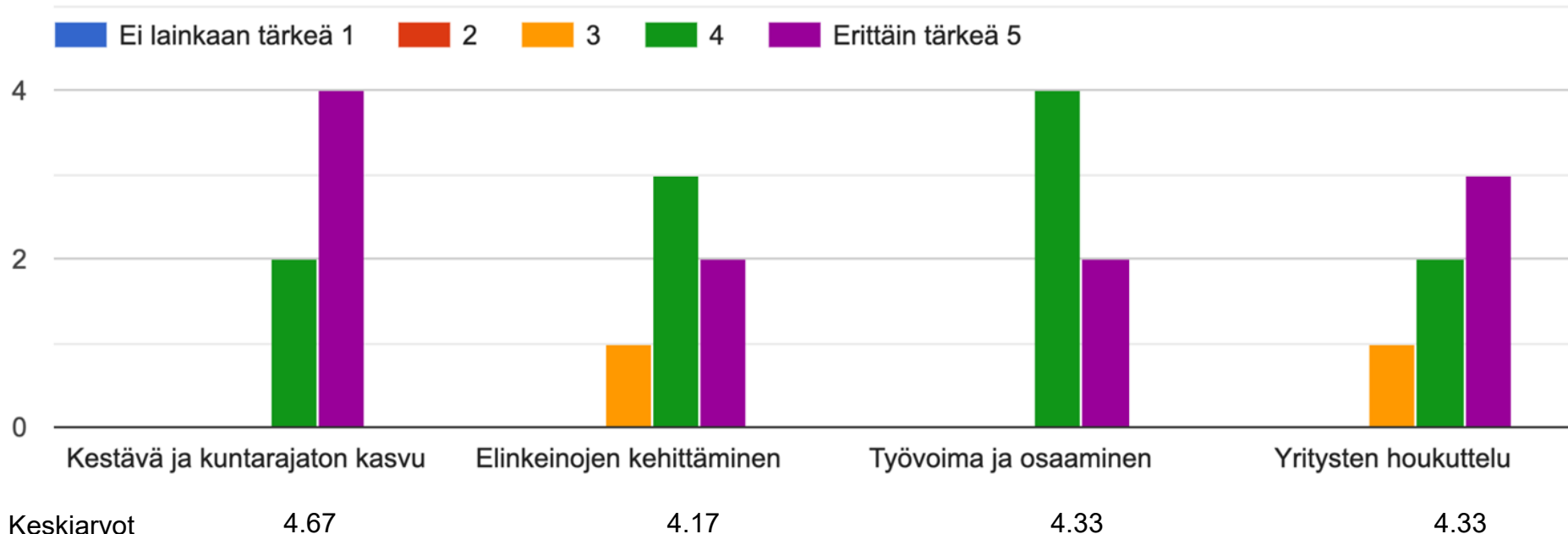
Miten tärkeitä strategian teemat mielestäsi ovat Tampereen kaupunkiseudun kannalta?

Lumoava arki – asukkaille läheinen

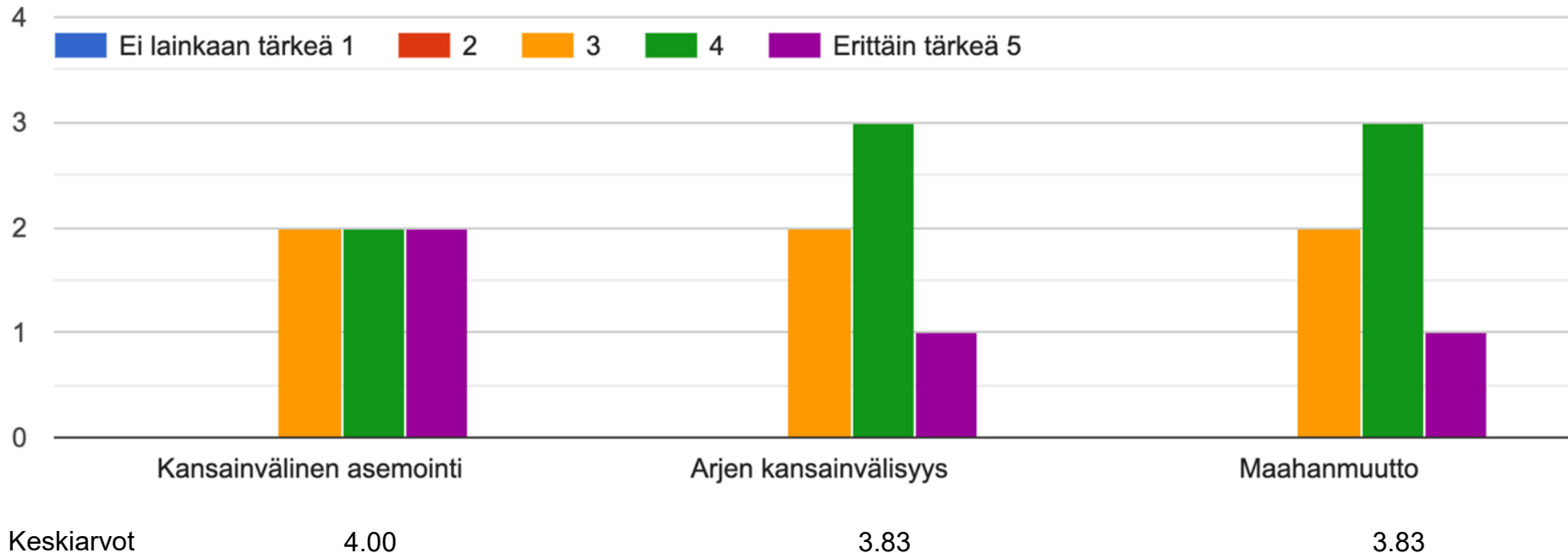
Miten tärkeitä strategian teemat mielestäsi ovat Tampereen kaupunkiseudun kannalta?

Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

Miten tärkeitä strategian teemat mielestäsi ovat Tampereen kaupunkiseudun kannalta?

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

Missä seutuyhteistyön on seuraavan strategiakauden aikana tärkeää onnistua?

Säilyminen ihmisen kokoisena metropolina

Ei ahnehdita asukkaita niin etteivät palvelut riitä

Asukkaiden hyvinvointi ja perusturvallisuus

Painotus turvallisuuteen (arjen turvallisuus, varautuminen).

Pääsy luontoon, puistoihin, tiloihin ja pyöräilyyn

Kuntarajaton liikkuminen helpottaa töissäkäyntiä ja auttaa työvoiman saamisessa

Yritysten houkuttelu alueelle

Kansainvälisen liiketoiminnan säilyttäminen kilpailukykyisenä ja investointien houkuttelu

Järkevä, resurssiviisas ja ennen kaikkea ympäristöystävällinen

Infra ja rakentaminen tukemaan hiilineutraaliutta

Edellytykset monimuotoiseen kaupunkiympäristöön

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Seutufoorumin näkemykset

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Seutufoorumin näkemykset

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Seutufoorumin yhteydessä osallistujilta kysyttiin strategisten toimenpiteiden tärkeydestä digitaalisesti sekä kerättiin ajatuksia teemoista, jotka tulisi ottaa huomioon strategian päivityksessä. Sivun 49 sanapilvessä sanojen koko kuvaa teemojen mainintojen määrää.

Vastaajia oli yhteensä 78.

Kuinka tärkeitä kunkin pääviestin strategiset toimenpiteet ovat Tampereen kaupunkiseudulle?

Lumoava arki – asukkaille läheinen

Strateginen toimenpide	k.a.
Asuminen ja asuinympäristö	4.5
Liikkuminen ja lumovoima	4.3
Palvelut ja hyvinvointi	4.4
Asukaskokemus ja osallisuus	3.9

Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne

Strateginen toimenpide	k.a.
Kestävä ja rajaton kasvu	4.1
Elinkeinojen kehittäminen	4.5
Työvoima ja osaaminen	4.5
Yritysten houkuttelu	4.4

Maailmalle auki – kansainvälistynyt alue

Strateginen toimenpide	k.a.
Kansainvälinen asemointi	4.1
Arjen kansainvälisyys	3.8
Maahanmuutto	3.8

Seutufoorumin teemoja seuraavan seutustrategiaan

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi